

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidecesane Sibiu, strada Măcelarilor 45
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45
Epistolele nefrancate se refuză — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiu, 19 Martiu, 1893.

Articuli apăruti acum de curând în mai mulți numeri ai diariului „Egyetértés”, sub titlu „Dacoromânismul și politica culturală magiară”. din cari și noi am reprodus în traducere în doi numeri din urmă ai foiei noastre articolul final, care se ocupă cu Liga culturală română, vor apăre, precum vestec foile magiare, în o broșură separată.

Acest studiu prezintă cestiunea română, începând de pe timpul renascerei poporului român, arată dezvoltarea, mijlocele și scopurile ei, și deși este scris cu ore-care obiectivitate, cunoștințe reale ale lucrurilor magiare, studiul nu este lipsit de exagerațiuni și de unele deduceri și apretieri greșite. Astfel, apoi ajunge la concluziunea, că aspirațiunile românilor, așa cum le prezintă el, sunt periculoase pentru patria, impută politicilor, învățătorilor și cercurilor conducătoare maghiare, că nici în trecut, nici în prezent nu s'au ocupat cu cestiunea română, cu mișcările române și face atenție pe cei chiamați ca să fie cu luare aminte la „pericolul” ce amenință și se puie față în față cu el armele culturii maghiare.

Pentru aceea autorul anonim al studiului recomandă cele scrise de el în atențiunea ministrului de culte și instrucțiune publică și pe el îl crede de mai competent a desvolta activitate contra pornirilor descrise. Autorul nu arată mijlocele, de cari se se folosescă ministrul, ci lasă la buna chibșunță a lui să le alégă, sau cum se exprimă el, să afle ministrul pe acel *cum*, prin care se pótă rezolva problema și împedea primejdia!

Foia „B. Hirl.” însă nu se mulțămescă numai cu atâta, ci pune ea în vedere ministrului, ce este de făcut. În prim articolul său din 25 Martiu a. c. ocupându-se cu studiul din cestiune, îi schițează cuprinsul și încât pentru trecutul mai depărtat scusă pe

politicii magiari, că n'au făcut nimic contra „mișcărilor” române, căci n'au fost în stare, ne având puterea în mână, ér în cea-ce privesce timpul mai nou, dăce, că legislațiunea s'a ocupat cu cestiunea română, a făcut legea de naționalitate etc. dar cu toate aceste maghiarii n'au știut să rezolve cestiunea naționalităților, într'un mod, care se corăspundă intereselor țării.

Astfel étă cum cred cei dela „B. Hirl.” în atotputernicia lor inchipuită, că s'ar pútă rezolva cestiunea română:

„Să se introducă reforme cu privire la biserici, cari se nu mai pótă pune în serviciul lor persóne, cari nu știu ungurește și nu sunt cualificate în cultura magiară; asemenea reforme pentru școle; reforme în sensul acesta pe terenul administrației și stergerea naivităților (sic) legii de naționalitate din codicele ungar. În locul libertăților și privilegiilor vor fi înlocuite legea o libertate generală și comună pentru toți supușii și o politică culturală națională conscie de sine și intensivă”.

Introducerea acestora nu sună de loc a libertate, cu toate că „B. H.” dăce, că basa legislațiunii moderne maghiare a fost iubirea de libertate și buna credință, de care însă au abusat naționalitățile, dar cu toate aceste „libertatea a fost totdeauna, arma puternică a maghiarilor și se rămăie și pe viitor”!

Nu scim, că în modul acesta a înțeles autorul studiului „Dacoromânism”, aflarea lui *cum*; nici aceea nu scim, că ce va face ministrul de culte, dar atâta scim, că mai săptămânile trecute la interpellarea opoziției, că pentru ce nu se face progres mai mare în limba maghiară în școle și că multe, școle confesionale propagă idei contrare statului (!), deși acesta din urmă nu e adevărată, ministrul conte Csaky a răspuns, că în direcția maghiarisării va nău să se facă pe viitor mai mult.

Așa dar tot înainte

Noi suntem de părere și le-o spunem celor dela „B. H.”, că acela, care ar cerca să rezolve cestiunea naționa-

litaților la noi în sensul propus în prim articolul amintit din „B. H.”, fie acela ministru, fie alt bărbat politic, pe rea și prăpăstioasă cale va purcede și nu numai că nu va rezolva-o, ci mai mult o va încurca.

Revista politică.

Scirile cele mai prospete, care sosesc din Budapesta, anunță retragerea lui Tisza de pe arena politică. Nu e lucru de mirat, dacă aceste sciri au provocat atât în capitală cât și în provincie o mare senzațiune. Dl Tisza a fost omul, care a îmbătrânit în luptele politice și a condus căma statului ungar mai mult decât ori care alul din antecesorii sei.

După cum se afirmă, retragerea se va începe cu depunerea mandatului de deputat.

Causa acestei retrageri ar fi téma, că opozițiunea se pregătesce a l face imposibil în dietă și a-l espune astfel la mare blam. Foile opoziționale aduc ca motiv și cestiunea Asbóth-Tisza, din care dănsul n'a putut eși curat la lumină.

Scirile despre retragerea lui Tisza, deși mai mult indirect, le confirmă încă și un comunicat al „Coresp. Polit.” care între altele dăce, că opozițiunea a început o agitațiune contra lui Tisza, pentru-ca să pótă face o ruptură în partidul guvernamental, de ore-ce opoziția e de părere, că prin retragerea lui Tisza trebuie să urmeze o astfel de ruptură. Comunicatul adaugă însă, că retragerea lui Tisza de pe arena politică nu e nici promovată și nici dorită din partea regimului, deore ce dănsul dela repășirea ca ministru-președinte nici în făcutul nici o greutate ci a observat o atitudine cu totul rezervată. Dar chiar și în cazul, când Tisza s'ar retrage, n'ar provoca acesta nici o schimbare în partidul liberal, deore ce el s'a disciplinat de sine în anii urmă și și

pune totă încrederea în conducerea prim-ministrului Wekerle.

In 28 l. c. n. s'a ținut în Viena o conferință comună ministerială sub presiul Maj. Sale monarhului. La această conferință, care a durat 2 ore, au luat parte: ministrul de externe Kálnoky, ministrul de resbel br. Bauer, Kállay, c. Taaffe, Welsersheimb, Steinbach, Wekerle, cont. Tisza, admiratul Sternek, ér ministrul honveșmei Fekervary a fost chemat telegrafice la conferință. După cum se anunță, în aceea conferință s'a stabilit definitiv bugetele comune, ce vor fi înaintate delegațiunilor. Bugetul pe anul 1894 va fi de tot sporit conform cu dezvoltarea și sporirea numărului armatei active. Delegațiunile se vor conchiama la Viena pe la finea lunii lui Martie sau la începutul lunii lui Iunie.

Cât timp a petrecut ministrul Wekerle în Viena a avut mai multe conferări cu Steinbach. Obiectul principal al convorbirilor a fost și de astădată finalizarea regulării valutei. Pentru retragerea banilor vechi și introducerea celor noi vor trebui publicate ordinațiuni, în căror recest trebuie compus în înțelegere reciprocă.

In ședința din 28 l. c. n. a senatului frances, noul președinte ales Challemeil-Lacour, după ce a ocupat scaunul prezidențial în vorbirea de mulțămire, pentru că a fost ales, a enumerat într'un ton călduros și adănc impresionat virtuțile fostului președinte Fery și rola, ce o a avut ca om politic și de stat. Dănsul arată folosul cel aduc republicanii patriei și dăce, că Francia are să privescă în senat adevăratul scut contra agitațiilor, care mereu se înnoiesc din partea unei partide d.n Francia. Dar téra astéptă și mai mult și anume ca senatul în conțelegere bună cu guvernul să rezolvă cestiunile economice și sociale, care sunt la ordinea zilei.

FOIȚA.

Drumul de fer.

In fine se dădu signalul a treia oră și eu m'am urcat în tren, luându-mi gemantanul și nesce șatule de pălării, căci ve spun drept, că în călătorie o damă e legată de șatule și șatulele de ea. Așa dar și eu, aparținând secului gingaș — căci nu voiu a ne lăuda, dându-ne titlul, de altcum usitat, de secs frumos — eram provădută cu tot felul de șatule.

Trenul era îndesuit de pasageri. De cupeu de dame nici vorbă nu era. Spre norocime decăt, eu dădui de un cupău, unde nu eram decăt trei inși, eu și doi bărbați tineri cari se vedeau a fi amici foarte buni, căci erau adănciți într'o conversație intimă, când intrai eu. Ambii își ficsară privirile asupra mea. Eu ca și fie-care călător, eram ocupată la înțrare cu bagagiul meu. In decursul arangării gemantanului, și șatulelor, căci

imi place a face câte o mică economie, și iau tot posibilul cu mine, domni aceia se uitau la mine, ér eu deși iau lucrurile forte cu sânge rece, totuși, vâdând privirile acele fice, mi se cam încurcau mâinile cu șatulele.

In urmă mi le-am aședat și m'am pus obosită pe jilțul de vis à vis — adecă mai la un colț, căci acolo simțiam, că o să mă aflu bine. Și așa a și fost.

Soșilor mei de călătorie se vede, că nu le-am făcut prea bună impresiune cu prezența mea, căci precum am observat, le eram cam, cum se dăce, preste mână, incomodă chiar. Dar n'aveam ce le face, ér de altcum și ei imi erau cam încomodă.

Acum întră conductorul, îi dădui bițetul și cum le este obiceiul lor, imi spuse, că la gara Y. trebuie să me cobor. Cei doi bărbați se uitară cu ochi mari unul la altul, așdând acésta. De pe fisonomiile lor am înțeles, că gara Y le părea între împregiurările aceste, foarte departe.

Eu m'am aședat mai comod ceva, — cât își pótă permite numai o damă în societate, și me uitam în toate părțile, cum fac damele de obicei, numai în partea, unde seadeau domni, nu.

In fine se împăcară cu sórtea și domnialor. Apoi mai vâdând fața aceea serioasă, ce mi-am fost luat-o eu, se vede, că amândoi au venit la convingerea de altcum foarte reală, că nu sunt un camarad de călătorie tocmai rău, căci nu le făceam nici o încomodare. Stăteam retrasă în colțul meu, — acum era al meu, până eram acolo, — fără nici o vorbă și mișcare.

Cei doi domni, se apucară éráși la vorbă, știți cum face omul, când ar vorbi numai să fie vorbit, adecă:

„Ce timp frumos mai e astăzi”, dăce cel blond, cătră cel brun; atâta tot observasem eu, că unul e blond și altul brun, căci, pe lângă aceea, că tot în alte părți mă uitam, tot mai aruncam câte o privire așa pe furis — și asupra lor. Destul că cel blond începă vorba.

„Da, — răspuse cel brun — e foarte frumos astăzi”.

Deocamdată atât, apoi éráși o pauză.

Mie spun drept, că mi se cam urise acum, tot așa cu privirile împrăstiate. Imi scósei dar o cărtiță, ce o aveam mai la îndemână.

La sgomotul ce s'a produs — se dedăseră se me scie linistită, — éráși se îndreptară privirile asupra mea. Eu me aședai linistită la locul meu și începui a frunzări prin cărtiță, nu dór, că aveam poftă de cetit, fără ca să mai am ocupațiune și eu.

Dela o vreme, domni mei me credură adăncită în cetire, așa gândesc eu, căci au început convorbirea întreruptă acum de o jumătate de oră, de când m'am urcat în cupeu.

Cel blond începă éráși vorbirea.

— „Și de frate, nu glumesci, esti căsătorit?”

— „Dar cum să glumesc, mai încap și glume de aceste?”

— „Dar cum frate, pe cine ai luat?”

— „Acum vâd, că esti curios să scii, ei dar în fine nu me mir, căci pre semne și tu umbli pe calea însurătoriei. O să-ți istorisesc, cum m'am căsătorit, eu, care scii, îți aduci aminte, dăceam, că nu o să mă însor nici când. Étă cum s'a întâmplat!”

— „Acum doi ani — dăce cel brun, căci dacă ai observat cel blond a întrebat, ér cel brun a răspuns — călătoriam din Viena acasă, la unchiul meu, care era bolnav

O convorbire cu Grigorie T. Brătianu.

În nr. 85 de la 27 Martiu a. c. al lui „Egyetértés” a apărut sub titlu: „Președintele ligei culturale române” descrierea unei convorbiri ce a avut-o anul trecut dl. Dr. Iancsó Benedek în București cu regretatul patriot român, fost președinte al ligei Gr. T. Brătianu.

Dl. Iancsó ne spune, că a fost prezentat lui Gr. T. Brătianu într-o înaintă de prânz de un amic al său, în lăptăria din Cismegiu, unde Brătianu ședea la o masă, apoi continua astfel:

După-ce i-am fost prezentat, dl. Brătianu mi-a strâns mâna zimbând, și mi-a oferit cu multă curtoisie un scaun la masa lui. Mi-am cerut iertare, că am dat preste el așa fără nici o introducere, și l'am rugat să nu mă acuse pe mine, ci pe prietenul nostru comun.

După-ce ne-am întreținut puțin timp asupra scopului șederii mele în București și asupra condițiilor mele sociale din Budapesta, am trecut la cestiunile române, cu deosebire la cestiua ardelenă. Când am spus, că nu înțeleg motivele nici ținta tendințelor românilor din statul ungar, — mi-a spus pe scurt și clar tendințele românilor, această se înțelege conform principiilor românești.

După ce i-am spus, că înțeleg această din punct de vedere al românilor, dar n-o înțeleg din punct de vedere al maghiarilor, căci este știut, că cestiunea această nu se poate rezolva unilateral, din care cauză conducătorii români ar trebui să ia în considerațiune și interesele și punctele de vedere ale maghiarilor, — dl. Brătianu îmi răspunse zimbând, și c'un sentiment nobil de siguranță îmi desvoltă, în cestiunea această interesele și vederile românilor și ale maghiarilor. Mărturisesc, că m'a surprins admirabilă cunoștință corectă și amănunțită a raporturilor maghiare.

— Domnule, i-am spus, îți mărturisesc sincer, că nu mă simt destul de forte de-a discuta cu d-ta, crezi însă, că cestiunea această se poate rezolva pe cale pacifică, așa cum voiești D-Vostre; ori dacă ar veni treaba la arme, și-ar pute români valoarea pretenziunilor lor, ér noi maghiarii să ajungem la al doilea Mohaci ori Vilagos (Șiria)?

— Este sigur, îmi răspunse Brătianu, că în actualele împrejurări cestiunea această nu se poate deslega pe cale pacifică, fiind-că maghiarii nu se învoiesc. În politică însă ceea-ce aji e imposibil, mâne foarte ușor poate deveni inevitabil. Români așteptă acest „mâne”. Om cu minte sănătoasă nu poate gândi însă, ca pretenziunile noastre să ni le valorăm cu arma. D-vostre sun-

teți mai tari de cât noi. Nu ne gândim nici la aceea, ca cu ajutorul rușilor, ori al panslavismului, să ni le impunem, fiind-că acesta ar aduce și mărtea noastră. Din pricina asesta acusa, că Liga lucră pentru bani ruscici în interesul rușilor, este o hăbăucă.

— Pe basa această, am spus, nu ved când ar pute veni acel timp, când se vor împlini tendințele românilor?

— D-le profesor! În politică vorba „mâne” n'are însemnătatea ce o are în viața de toate zilele, ori ca în pravălie. Acest „mâne” poate veni peste decenii, dar poate veni și mâne. Noi n'avem altă chiamare, de cât a urgita mereu acest „mâne”, ceea ce de altminteralea și este singurul punct concret al susținerii cestiunii române, la ordinea zilei. Două mijloce sunt pentru urgitatea acestui „mâne”. Unul se poate folosi în politica internă a monarhiei austro-ungare, adică urgitănd transformarea monarhiei în stat federal. Dacă românii din Ungaria s'ar abate de la acest punct de vedere: sau de dragul împăcării cu ungurii, sau pentru nu știu ce visuri iredentiste — ei ar păcătu contra intereselor românești. Nu uita d-le, că tendința această are foarte mulți prietini între acei vienezi, cari nu privesc bucuros dualismul de aji, ori sunt chiar inimizii maghiarilor. Al doilea mijloc se poate folosi în politica externă, și nu este, decât desființarea triplei alianțe, sau cel puțin sguduirea ei prin apropierea Vienei de Petersburg. Urmarea acestei apropieri în politica internă ar fi căderea dualismului și intrarea în viață a federalismului. Tripla alianță nu este decât un interes al Germaniei și al aristocrației maghiare. Bismarck își temea hegemonia germană, ér Andrassy interesele aristocrației ungurești. Pentru această au făcut ei tripla alianță. Se poate, că nu va fi departe timpul, când cercurile mai înalte din Viena vor afla, că gospodăria această nu mai merge și fi convins, că atunci porțile Burgului din Viena ar fi deschise deputăției românilor ardeleni.

— Dar dacă asta e adevărat, atunci cum se poate, că politica actuală a României se apropie de tripla alianță și d'ora nici nu e departe timpul, când se va alătura ei în mod oficial?

— Nu da nici o însemnătate acestui lucru, fiind că nu este opinia publică a României ci politica partidului de la putere. E ou de cuc importat din casina magnaților din Budapesta în palatul regesc din București, ér cei din Viena joca aji, după cum le cântă casina magnaților din Pesta. Magnații maghiari dic: În Orient sunt numai două clase sociale înseminate: Aristocrația maghiară și boierimea română. Aceste două trebuie să-și

dea mâna și să se împace pentru a putea domni peste popor. Acesta, nici la noi, nici la dvostre, nu este interes național, ci interes de clasă.

— Declarațiunile dumitale me surprind — disei — deore-ce eu până aci n'am auzit dela nimeni ca în casina magnaților să se desvölte o acțiune în această direcție; ba întru cât cunosc împregiurările și ómenii nostri cred esclusă chiar posibilitatea ca în combinația lor politică aristocrații maghiari să se gândescă măcar la români ori boierii români.

— De această me mir eu — disei — deore-ce la noi această este un secret public.

Am terminat apoi convorbirea noastră și ne-am despărțit.

După espunerea această dl. Iancsó continuă astfel despre răposatul președinte al Ligei culturale:

„Dilele acestea am luat în mână un țiar românesc cernit și când colo ved sub crucea și în literile spaționate-cicero:

Grigore T. Brătianu.

— Ce felu — mi-am spus — așa dar a murit sufletul, mintea, inima Ligei culturale? Am cetit până în capăt articolul, care talmăcea doliul românilor și am pus apoi emoționat țiarul jos. Am simțit ce-i drept, că am cetit necrologul celui mai neimpăcat dușman al nostru, dar am simțit tot deodată, că am cetit despre un așa dușman, care ar fi putut să fie pentru noi obiect de invidie, dacă l'am fi cunoscut, cu atât mai ales, cu cât ideea magiarismului în prezent nu are un așa luptătoriu devotat cum a fost acela, pe care românismul l'a pierdut prin mărtea lui Brătianu.

Grigore Brătianu a fost rudă de aproape cu Ioan Brătianu, șeful partidului liberal și cel mai mare bărbat de stat al României, decedat mai anii trecuți precum și lui Dimitrie Brătianu decedat nainte cu un an și figura cea mai respectată în politica română. A fost un om fără familie, bogat, care avea anual un venit de 50 mii de lei. Timpul, banii, cunoștințele sale din străinătate, capacitatea sa mare, cu un cuvânt totul ce a avut, a folosit întru propagarea principiilor Ligei culturale. Ședea în două camere modeste la hotelul „Bulevard”, etagiul al treilea, ducând o viață de ascet, cum n'a trăit mai altfelu nici Irányi Dániel al nostru.

Avem și noi ómeni bogați, culți și talentați. De ce n'avem óre un Grigorie Brătianu?

Prin rândurile acestea am făcut amintire asupra neimpăcatului dușman care și-a dat atâta strădanie să ne strice, pentru-ca să se ivescă odată și între noi un asemenea bărbat, pen-

„Îmi pare bine domnule de cunoștința domniei tale, cu atât mai mult, că Laura va avea cu cine să se distragă. Sperez domnule, că nu vei refuza asta. Călețorim de eri și biata copilă nu a dat de nici un cunoscut, i s'a urit grozav. Eu sunt cam bolnavă și stau mai bucuroasă culcată și așa nu are nici o societate. La revedere domnule!

„Cu aceste se retrase éráși înlăuntru ér eu și cu Laura am rămas pe coridor. Acum apoi me simțiam ca în raiu lângă un ânger. Vorbiam, glumiam, rídeam, cu un cuvânt ne aflam foarte bine. Devenisem amici. Părea că ne cunoșcem de când e lumea. În urmă am ajuns la atâta, încât mi-a dat din buchet o flóre. Ți-o pot și arăta, căci de atunci o port tot cu mine”. Cu aceste brunul scose o flóre albă din noți și o întinse amicului său; ce fel de flóre a fost nu am putut vedé, căci eu predam așa, ca și când nu aș auzi și nu aș vedé nimic din cele ce se vorbește și se petrec.

După ce cel blondin examină flórea bine, a predat-o éráși proprietarului ei, pe lângă un suspin adânc.

Margareta Moldovan.

(Va urma.)

Noutăți.

Adunare de protestare. Ni se telegrafăză din Timișóra cu datul 30 l. c. n: Imposanta adunare a românilor din comitatul Timiș protestă solemn și unanim contra politiceii religioase a guvernului. Solidaritatea esemplară, între popor și inteligență.

Preste două mii alegători prezenți.

* * *

Aniversare. Dumineca trecută fiind aniversarea proclamării regatului român, s'a celebrat oficiu divin la Metropolie servind de I. P. S. S. Metropolitul primat inconjurat de înaltul cler.

A asistat dnii Lasar Catargiu, Al. Lahovari, Tache Ionescu, ministri dl. N. Filipescu, primarul capitalei, procurorul general al curții de apel, primul procuror, primul președinte al tribunalului Ilfov și prefectul poliției capitalei.

Dl. General Vlădescu, șeful casei militare a M. S. regelui, însoțit de domni coloneli Robescu, Perticari, Coandă și maior Istrati, reprezentau pe M. S. regele și principele Ferdinand.

* * *

La Ateneu. Sâmbătă seara dl. profesor Gr. Tocilescu va ține în sala Ateneului o conferință asupra Monumentului lui Traian de la Adam-Clissi și va face cu această ocaziune și proiecțiuni electrice.

La această conferință vor asista M. S. regele, A. A. L. L. regale principele Ferdinand și principesa Maria.

Producțiunea acestei conferințe este destinată pentru a servi la continuarea săpăturilor de la Tropaeum Traiani.

* * *

† N. Demetrescu-Cucu. Ni se comunică de către dl. Mircea G. Petrescu trista veste despre încetarea din viață a amicului și colegului său, entusiastul student universitar: N. Demetrescu-Cucu.

Prin mărtea acestui tinér, cauza română mai pierde un soldat, care lupta cu multă credință și devotament.

N. Demetrescu nu numai că în timpul miscărei naționale era neobosit, nu numai că a participat și desvoltat o mare energie în întrunirile de protestare de la București, Giurgiu, Ploiești, Târgoviște etc. făcute cu ocazia acestei mari miscări, dar în nemărginita sa iubire pentru frații sei de preste Carpați, după multe stăruințe, veni să salute împreună cu colegul său M. G. Petrescu, adunarea Asociațiunii transilvane, ce s'a ținut în vara trecută în Sibiu, — ca reprezentant al ligei culturale.

„Neperitoare amintire vom păstra acestui iubit frate, care pentru nemângărirea familiei și a noastră se stinse în a 21 primăvară!”

* * *

Postal. Direcțiunea postală telegrafică din Cluș escrise concurs pentru ocuparea postului de magistrul postal în Biksad (comit. Treiscaune), care este împreunat cu o lăfă de 485 fl. și 10% din venitul brut al oficiului telegrafic.

* * *

Condamnare. Fostul casier al comitatului Huniedóra, Iosif Lengyel, carele prin falsificarea de cuitanțe și avisuri postale a defraudat din cassa comitatului suma de 9,449 fl. 32 cr. a fost condamnat de către tribunalul din Deva la 4 ani închisóre.

* * *

Scut în contra glonțului. Unui croitoriu cu numele Dowe din Mannheim în Germania i'a succés a afla un soi de pănură, prin care nu străbate glonțul de pușcă. Încercările făcute în Mannheim și în Wiesbaden au dat cele mai surprindătoare rezultate adică, că dela ori ce distanță, — fie mică, fie mare — glonțul nu străbate prin pănură, ci se respinge. Un conșorț din Berlin a și oferit genianului croitoriu o sumă considerabilă pentru vinderea patentului.

greu și dorea să me vadă. Pe cale îmi făceam tot felul de planuri, că uite, unchiul meu e bolnav, poate muri, e bogat foarte și încă poate să-mi lase și mie ceva moștenire. După multe gânduri și planuri, că ce voi face cu banii, ce îi voi primi etc. am eșit din cupeu pe coridor, căci tocmai sosisem la gara din B. Pe coridor erau mai mulți pasageri, cari priveau la lumea de afară. Erau dame, domni, dar ce mi-a atras atențiunea mai mult a fost o fetiță tineră de vre-o 16 ani. Avea un păr galben buclat, ochi mari albaștri și fața-i era ca laptele. Își spun frate, că mai drăgălașă fință numai în chip poți vedé. Când am zărit-o părea, că m'a electrisat privirea ei cea dulce. Apoi involuntar me esamina, îmi așed rocul mai bine, deși acesta era în ordine, îmi tocmeșcă pălăria pe cap, deși sta bine aședată, îmi caut mânușile prin toate buzunarele, numai în cel mic al rocului nu, unde erau, în urmă le zăresc, le mai direg și pe aceste și acum apoi me liniștii, căci me sciam în ordine. După această me gândiam la distanța, ce ne despărția, căci deși erau numai vr'o trei până în patru pași, totuși mie îmi părea foarte mare, cu atât mai mai mult, căci îmi era necunoscută persoana și așa nu prea era preteșt de a

me apropia. Începui apoi a mai tuși și așa în ocupațiunea această mai făcui vre-un pas spre ferestra, unde sta ea; aci me oprii și cu un ochiu me uitam afară la public, ér cu celalalt mai trăgeam și în partea unde sta ea.

— „Trenul acum începă a se pune éráși în mișcare, atunci la sguduirea ce s'a produs, ea își scapă buchetul ce-l avea în mână. Eu profitând de ocaziune, me reped și îl ridic, dar tocmai atunci se plecă și ea și ne ciocnim așa cam frumusele capetele. Acesta a fost ocaziune binevenită, ca să me pun de vorbă, întâiu că: de s'a lovit tare, apoi, regretam, că nu am fost fericit să iau eu buchetul de jos, etc.

— „Ea îmi răspundea la toate aceste, cu ochii ei mari ficsați asupra mea și cu zimbet dulce.

— „Abia am grăit de ce vorbe și ese o damă mai de etate în ușa cupeului și măsurându me odată din creștet până în tălpi disé către domnișórá: „Lauro, vino și îmi dă cheia dela gemantan”.

Laura atunci se uită la mine provo cătoriu și îmi dădă a înțelege, să me recomand.

Dama bătrână era mama Laurei. Ea îmi disé;

Școalele noastre

în protopresbiteratul Clușului și al Ungurașului.

(Incheiere).

Că încât și are dreptatea în ceea ce le dă, ca o dovadă nedisputabilă ne servesc îmbucurătoarea împregiurare, că puterea magnetică a școalelor ungurești din acel comitat atât e de slabuță, încât copii de român, atrași de ea fără multă trudă, îi poți număra pe degetele dela o mână în fiecare școală. Că nu esagerăm, când dicem această, ne-o documentează rapoartele catechetilor noștri de pe la acele școli. Puțini de tot sunt aceia, cari cercetază școalele lor comunale și de stat, și dacă o fac totuși sporadică aici colea, sigur nu o fac de dragul sporului ce aceste școli îl produc, ci constrinși de împregiurări, la cari nu ei poartă vina.

Mai mult însă trebuie să se revolve simțul de indignație al omului de bine, când aude vorbind pe un om cu cultura unui inspector de școli despre „cetățeni de dialect român”. Cum? Nu știe sau cu voia vrea d-sa a mistifica adevărul istoric sănt ca lumina soarelui, înscris și în legile țării, că aici în țera noastră apărută în atâtea rânduri cu pericolul vieții noastre, cetățeni de dialect român nimenia nu cunosc, afară poate decât pe Moldovan Gergely, Alexici și alții puțini de pănura lor? Dar noi scim și se o știe și dl inspector regesc dela Cluș, că da, sunt aici în țera cetățeni de naționalitatea română, cetățeni, cari și împlinesc datorințele către patrie și Tron cu mai mare scumpătate decât acei nemeși de „cinci pișei”, cari prin cultura (?) propriei rasei lor, orbiți de cel mai turbat amor propriu, cutăză a striga în parlamentul țării, să i audă în lumea mare, „că nu se tem nici chiar de Dumnezeu”.

Dar ca să îmbete lumea cu apă rece, vrea a arăta școalelor române din comitat și un grăunte de bunăvoință ori dreptate, cum se-i și mai dicem.

Anume, în tot raportul seu destul de lung, în un singur loc vrea a escelea cu nepărtinirea, și adevărat unde dă: „parochia gr. or. din Jimborul mare (protopresbiteratul Ungurașului) și a edificat și ajustat o frumoasă școală”. Atâta tot. De ce tace despre celelalte școli române gr. or. din comitat, căci bine șcim, că în acest comitat sunt mai multe școli frumoase și bine ajustate? De ce n'are cuvânt a aminti și pe cele din Mănăsturel-unguresc, Călata-mare, Cojocna, Mociu ș. a. ș. a., cari ca edificii mărețe ridicate conform planului ministerial, cu grele și multe sacrificii din cruntă sudorea poporului român, sunt provădute de regulă cu toate aparatele de învățământ necesare și cu învățători harnici, zelosi, bine calificați și după împregiurări bine salariați?

Ii place a se mândri cu diligența proprie, cu care ca totdeauna, așa și în anul expirat, a vizitat toate școalele și le-a examinat cu minuțiozitate, ceea ce îi credem bucuros, încarcă cu laude pe ale lor, de ce nu află vre-un cuvânt bun și dacă e să nu pretindem bună-tate dela dânsul, apoi cel puțin drept și despre școalele noastre, și se spună membrilor din congregație? Eu știu din propria mea experiență, că vizitând dsa una sau alta din școli din tractul Clușului și constatând sporiu bun și a exprimat mulțămirea sa și îndestularea sa. Este oare această bine așa, că trebuind să vorbesci despre ceva bine, să taci, sau apoi să spui chiar contrariul?

Așa se vede însă, că dl inspector reg. dela Cluș și află motiv de a vorbi despre școalele noastre numai când i se dă ocaziune să denunțe.

Că probă pentru această ne servesc capitulul III. din raportul seu cu

care ne ocupăm, capitlu, în care se ocupă exclusiv cu articolul de lege XVIII din 1879 referitor la propunerea limbei magiare în școalele naționalităților magiare. Aici cetim că, „în privința” această se face pe deplin destul — adevărat în privința propunerii limbei magiare — „numai în școalele populare nemțesci, din contră prea puțin se poate dice această despre școalele greco-orientale”. Și mai departe: „deja în mai multe rânduri am amintit și am făcut raport și către Excelența Sa dl ministru, că în aceste școli (românești) propunerea limbei magiare nu se face cu succesul recerut. Excelența Sa a și recercat pre respectivele autorități supreme bisericesci ca neajuturul semnalat prin mine să se delătușă din școalele lor prin procurarea de abcedare și cărți de cetit în număr mai mare.

„Comisiunea comitetului comitatens încă au făcut mai de multe ori recercările de lipsă pentru amovarea învățătorilor nedeplin calificați și înlocuirea lor prin puteri mai coreșpunătoare. Cu toate aceste lipsa încă tot e mare și sporiile foarte mărginite. Nu pentru-că dor nu s'ar ocupa de loc cu propunerea limbei magiare, dar pentru aceea, că nu o împlinesc cu destulă stăruință (odaadással) Copii învăță numai cvinde singuratic, dar până la construcțiunea de cuvinte și de dicteri nu se ridică și cu cetire fluentă și corectă numai rar ne întâlnim. Măcar că această din urmă și în atari locuri s'ar pute ajunge, unde de altminteră lipsește ocaziunea îmbucurătoare pentru însușirea vorbirii fluentă. Ca singură scusă în privința această numai acea împrejurare o pot aduce, ce de altminteră de altă parte e motiv agravator, că nici în altă privință nu cu mult stă mai bine învățământul în aceste școli. Neregulată e frecventarea școlei și ținerea timpului de instrucțiune prescriș, partea cea mai mare a copiilor n'au cărți de școală și alte recușite de învățământ și sistemul împărțirii școlei în 6 cl. abia e cunoscut între ei” (români).

Pentru Dumnezeu. Astfelu ore însemnă a vorbi nepreocupat? Află-se oare cineva, cine se credă starea atât de „tristă” a școalelor noastre afară de cei din comitetul comitatens clușan, cari au primit raportul cu aplauze și „eljen”-uri?

Nu credem. Ba se mai află se nu greșim — cei dela presa magiară, cari în foile lor fără deosebire de colorit politic aduc mari elogiuri inspectorului clușan și reproduc gros subliniate aceste părți ale raportului, comentându-le în felul lor de a vedea și a cugeta și atrăgând „speciala” atențiune a „organelor competente”, ale statului, asupra acestor stări de lucruri în școalele „sălbaticilor valachi”.

Ii credem bucuros dlui inspector că a făcut arătări „Excelenței Sale dlui ministru”, la de acestea se pricepe. Scim și aceea, că suprema noastră autoritate bisericească s'a îngrijit tot de una a îndatora organelor subalterne a se conforma legilor și ordinațiunilor „înalte”, că cu toate acestea magiarisarea merge înainte făcând progresul racului, autoritățile noastre nu poartă vina, cu atât mai puțin învățătorii noștri, cari cu tot „odaadással” n'ar pute schimba firea românu-lor, care se vede, că nu-i predestinată de pământ bun pentru magiarisare.

Și cu atât mai vartos datori suntem a protesta contra acelei insinuațiuni, că „școalele noastre nici în altă privință nu stau mai bine”.

Cerceteze ori cine școalele mai sus amintite, din tractul Clușului și al Ungurașului și se va convinge despre ce am dă la alt loc despre ele, și atunci va afla, că celea duse de dl inspector palavre goale sunt, vorbe apucate din vânt, cu cari le place a se insinua la stăpânire ca buni sprigini-teri și propagatori ai maghiarisării.

Și că acești buni agenți ai politice de maghiarisare acum și află momentul potrivit de denunțare a forte espicabil.

Proiectul monstru despre salarisarea învățătorilor, menit a stringe în cel mai strimt cerc autonomia noastră bisericească și puterile sleite ale poporului nostru, e cestiune numai de foarte puțin timp, ca se iasă din debaterile „părinților patriei” și se fie primit cu aplauze de totă suflarea — maghiară, care dela el ascăptă salva-„idei de stat”.

Și cumcă nu rătăcim în presupunerile noastre să cităm încă un pasagi din faimosul raport al inspectorului din metropola „kulturegyletului”. Iată cum cuvintăză foarte emfatic dl Cozma Ferencz, căci așa se numește:

„Sanarea acestor rele” — puțin progres în limba magiară — „le pntem spera numai prin salarisarea învățătorilor luată în perspectivă de actualul ministru și prin o mai adăncă ingerință în afacerile lor școlare, ce o putem câștiga sub titlul ajutoriului de stat.

„In contra acesteia însă, precum am observat să află în curgere o agitațiune întinsă. Să șilesc a ademeni parochiile, ca salariul minimal de 300 fl. plănit de guvern, să-l voteze însele; ca astfelu ingerință statului să o pōtă ține departe. Această, probabil, o vor și face parochiile mai în populate, și de ajutorul de stat se vor folosi pōte numai acelea comune mici, neînsemnate, cari abia vor merita sacrificiul enorm”.

Cu această tendință, să înțelege învățătorimea nu se împacă, căci până-când prin salariul arătat numai pe hârtie, vor fi șicanați, de altă-parte se vor lipsi de acel sprigin, și ingerință, care atât pentru persoana lor cât și pentru interesele bine-pricepute ale învățământului, numai avantajos ar fi”.

O mărturisire mai pe față a planului ministrului cu salarisarea învățătorilor să pōte astepta?

Nici de cum. Și bine se ne însemnă, inspectorii regesci de regulă sunt bine inițiați în intențiunile și planurile superiorului lor. Astfelu de mărturisiri nu le sug ei din degete și dacă n'ar fi inspirați din sus, nici nar cuteza a se prezenta cu ele în public fără temă de a fi trași la răspundere. Și n'ar fi nici inspectorul nostru atât de glorificat, atât de cei înaintea că rora le-au dăis, cât și de jurnalistica opozițională și cea guvernamentală din Cluș.

Noi însă respingem cu totă resoluțiunea din partea noastră insinuațiunea ce ni-se face că am pus la cale „agitațiune întinsă” ca să ademenim, se înșelăm pe cineva la comiterea unor fapte ca cele ce ni-se impută.

Nu noi ne pricepem la așa ceva. Planul guvernului și noi l'am provădut și de aceea biserica noastră a căutat din vreme a i se opune; ér noi acumă nu putem decât să-l reprobăm.

A face un mai lung coment ne-norocitului proiect, precum și raportului d-lui Cozma Ferencz, cred, că e de prisos, după-ce prin „Noul atac asupra școalelor noastre” s'a lămurit de-a-juns tristul viitoriu, ce li se croește școalelor noastre.

Vom repeta numai încă odată aceea, ce de altfelu și stăpânirea ar fi trebuit să se convingă de mult încă, că toate uneltirile, toate sforțările de maghiarisare zadarnice sunt, deore-ce a trecut timpul și în veci nu se va mai re-torče, când poporul român și-ar lăpăda dulcea sa limbă strămoșască pentru care a înfruntat el cu mult mai grele și mai puternice loviri, decum pot să-i îndrepte actualii stăpânitori, cu totă puterea de care dispuș.

Er' ce privește pe învățătorii noștri n'avem de cât să repetăm celea duse în articolul VI din „noul atac etc.”

că „adece cunoscând noi maturitatea învățătorilor noștri putem susține cu tărie, că ei vor pricepe pericolul, care ni se pregătește prin proiectul de lege din cestiune și cel puțin ei nu vor promova interesele curentului pentru care se face acel proiect”. Nu. Învățătorii nici odată nu se vor face instrumente orbe nimărui.

Încă un cuvânt și apoi terminăm.

Celea duse mai sus și mai ales cele citate din raportul d-lui inspector reg. dela Cluș privesc în deosebi protopresbiteratul Clușului și al Ungurașului. Cele ce se susțin în amintitul raport, dacă tōte ar fi adevărate, ar arunca o întunecată umbră asupra d-lor protopresbiteri, car stau în fruntea acelor tracte.

Constatând însă cu plăcere, neesactitățile de care băjbăe, nu ne putem mira din destul cum de n'au luat cuvântul amintiții d-ni; protopopi pentru a respinge odiul, ce li s'au adus, protestând contra insinuațiunilor tendențioase. Ne vine a crede însă și aceea, că comitetele și sinódele protopresbiterale respective, ținute în luna trecută vor fi luat poziție contra menționatului raport, ca să-l reducă la adevărata sa valoare, căci sinódele și comitetele protopresbiterale sunt chemate mai de-aprope a apăra interesele, vađa și buna reputațiune a școalelor și bisericilor lor.

Ne pare rău numai, că despre activitatea acestei corporațiuni prea puțină lumină străbate în publicitate, așa încât această activitate o cunoscă aproape totdeauna numai cei, cari ian parte ca membrii în amintitele corporațiuni.

Sperăm însă, că „ce întârzie nu totdeauna și rămâne” și așa și în privința această să va face îndreptarea din multe părți dorită.

Sibiu 15 Martiu, 1893.

Bălcescul.

Cestionariu istoric.

de

Nic. Densușian.

(Urmare).

85. Ce spun bătrânii, s'au găsit undeva pe acolo pietri cu litere puse încă din vremea vechiă ca semne de hotare?

— ce formă au pietrele acestea și ce litere sunt pe ele?

86 a. Ce fel de semne de hotare se numesc pe acolo troieni?

86 b. Ce fel de obiceiuri are poporul pe acolo, când se pun semne de hotară?

— este cumva obiceiul să se facă atunci ceva ceremonii religioase, și dacă se îngrăpă ceva sub petri, ori sub movile?

87. Se află cumva pe acolo în mijlocul câmpurilor de arătură arbori bătrâni singuratici?

— și dacă se fac ceva ceremonii sub arborii aceștia la anumite zile?

88. Se află prin munții de acolo arături vechi părăsite?

— dacă arăturile aceste sunt aproape de vre-o cetate ruinată?

— și ce spune poporul despre ele?

89. Se vorbește ceva pe acolo, că în orașul sau în satul din apropiere să fi fost în vechime vre-o magazie de bucate pentru cătane, ori pentru casuri de fōmete?

90. Se află pe acolo deluri de vii, și cum se numesc delurile acestea?

91. Ce spuneau bătrânii, cine a adus mai întâiu în țera această vița de vie?

92. Se află pe delurile de acolo vii părăsite, ori vițe de vii sălbătăcite?

93. Ce se înțelege pe acolo sub numirea de vii jidovesce?

94. Ce nume au pe acolo diferitele feluri de struguri?

95. Se află pe acolo vre-un loc numit pomot ori pomărie?

— și dacă locul acesta este în apropiere de ceva ruine vechi?

96. Ce nume au pe acolo diferitele feluri de pōme, (mere, pere, prune, cireșe și perșeci)?

97. Ce spune poporul, cine a adus mai întâiu în țera această diferitele feluri de pōme (mere, pere etc.)?

— și de unde sunt aduse?

98. Se află pe acolo pomi străini sël-bătăciți, cari nu se mai cultivă în țerile aceste anume:

— maslini sëlbateci? — smochini sël-bateci? — portocali (naranci) sëlbatice? — lauri sëlbateci? — alămăi sëlbateci?

99. Cultivă țărâncele române pe acolo vermi de mătase?

— și dacă pōrtă pe acolo haine țesute cu borangie?

100. Se află pe acolo vre un loc, ori vre-un sat numit:

— Almă? — Almaș? — Arva? — Bistra? — Bistrița? — Colun? — Cuhna? — Câmpul românilor? — Pășunile Românilor? — Ghiula? — Giulesci? — Horez? — La leu? — La vultur? — La capul boului? — Posadă? — Râmesci? — Romani? — Slivaș? — și ce spune poporul despre locurile aceste?

101. Se află pe acolo vre un sat cu numirea de Șasă (ori Șază)? d. e. Șasa Vinții, Șasa Lupșii.

— și ce înțelege poporul sub cuvântul Șasă ori Șază?

102. Ce înțelege poporul sub numirea de linie într'un sat ȋrecare?

103. Ce nume ori conume vechi romane sunt întrebuite pe la țărâni de acolo? d. e. Ancu, Priscu, Latinu, Terentie, ori alte nume și conume romane?

104. Ce fel de nume sau conume personale terminate în an, — dar mai puțin cunoscute — se află pe la țărâni de acolo?

105. Sunt nume ori conume terminate în ușu? d. e. Lăpăduș, Mărcuș, Flucuș etc?

106. Ori nume și conume terminate în oniu? d. e. Lăzăroniu, Petroniu.

107. Sau terminate în ilă? d. e. Frățișă, Stănilă, Vintilă etc?

108. Se află cumva pe la țărâni de acolo numele ori conumele următoare:

— Julie? — Iunie? — Antonie? — Cesaru (Țesar ori Țisar)? August (Augustin)? — Octavian? — Tiberie? — Claudie? — Neron? — Vespasianu? — Titu? — Domițianu? — Traian (Traian ori Troianu)? Marcu? — Ulpie? — Adrianu? — Aurelie? — Septimie? — Sever? — Deciu? — Valerian? — Galien? — Aurelianu? — Tacit? — Probu? — Dioclețianu? — Galerie? — Licinie? — Constantin (Constandin)? — Costan (Stan)? — Costanciu (Stanciu) — Flavie? — Iulian? — Iovianu? — Valentinianu?

— Valente? (Grațian? — Teodosie? — Arcadie? — Onorie? — Justin? — Justinian? — Costin? — sau altă

formă populară asemănată cu numele aceste?

109. Se află cumva pe la țărâni de acolo numele ori conumele următoare:

— Alban (Albean)? — Aleman? — Alan? — Astur (Astorean)? — Arap? — Breteanu? — Bastarn? — Bes? — Bastagă? — Boranu? — Câmpeanu? — Călălabrianu? — Carp? — Conțar? — Celtiber? — Catalan? — Comagen? — Cimbru? — Dalmat? — Deceanu (Dicean)? — Daia? — Daza? — Gal? — Grecu? — Got, Gota, Guta, Goda, Guda? Goteanu (Godean)? Gutin (Godin)? — Frâncu? — Igul (Igur)? — Jipa? — Lămășan? — Lusitan? — Lucan? — Lat? — Lateș (Lațiș)? Latin? — Mișanu? — Milea? — Milianu? — Némțu? — Numid? — Onea? — Ostein? — Pădeanu? — Pănon? — Part? — Perș? — Pon? — Paian? Papirie? — Ripean? — Recean? — Roman? — Suru? — Span? — Tăut? — Tugru? — Troceanu? — Truscu? — Truscă? — Tărsen? — Tălian? — Ubean (Obeanu)? — Umbreanu? — Uson (Oson)?

110. La țărâncele române de acolo sunt cumva obicinuie numele de:

— Marciana? — Justia? — Sofia? — Savina? — Todora? — Dochia?

111. Cum era obiceiul în vechime, câte comune purtan boierii, rēzeșii, moșnenii și nemeșii de acolo? (Să se dea câteva exemple).

112. Câte comune purtau fostii clăclăși și iobagi de acolo? (Câteva exemple.)

113. Ce fel de nume ori conume cu formă mai barbară se află întrebuite pe la țărâni de acolo? (Va urma.)

Din public*).

Dare de samă și mulțămītă publică.

Cu ocasiunea balului român arangiat la 16/28 Ianuaru, a. c. în Brad au intrat:

a) suprasolviri dela p. t. dd. Vasilu Damian, protopresb. al Zarandului, Nicolau Obēdău, proprietariu, Wodack, inspec

*) Pentru cele publicate în rubrica această redacțiunea nu e responsabilă. Red.

tor de mine, Albert Schusnek, apotecar și Olever Krasznay, protopretor câte 1 fl.

b) contribuiri benevole dela p. t. dd. preoți: S. Ardeu, G. Bogdan, Gavrila Borza, I. E. Cosma, P. Costea, G. Drăgan, I. Felea, I. Jurca, G. Părau, N. Mateș și Gavr. Simedrea câte 1 fl., apoi dela p. t. d. mireni: N. Pecurariu 50 cr., Stefan Abraham, comerciant, I. Anghel, învăț., G. Copos, proprietar, br. Györfy, I. Lup., I. Lazar I. Rusu, medic, A. Wenzel, pădurar câte 1 fl. și dela G. Bocan, proprietar, N. Fugăta, notariu, N. Șăbău, proprietar și Scopovics, comerciant câte 2 fl.

Venitul brut al balului . fl. 130.50

Spesele fl. 70.16

Venit curat fl. 60.34

Venitul curat s'a administrat fondului protopopesc al tractului Zarand.

P. T. public, care a participat la bal, a suprasolvit și contribuit — primescă profundă mulțămītă!

Brad, 9 Martiu, 1893.

Pentru comitetul arangiator:

Dr. P. Oprișă,
președ.

Cu prilejul producțiunei teatrale, ce s'a ținut la Poiana în sara de 30 Ianuaru 1893 au binevoit a contribui următorii P. T. domni:

Ilie Pop not. 5 fl., Ioan Moga paroch 2 fl. 60 cr., Rev. D. Ioan Droc, Dum. Șufana țarină, Romul Pop paroch, Nicolae Suciu com., Moise Pop, Dum. Ghișă prim, George Tănăsescu casariu și Marie Tănase a lui Aron câte 2 fl., Ioan Serb paroch și Nicolae Șufana Hoza câte 1 fl. 50 cr., Bărsan învăț. 1 fl. 20 cr., Nicolae Dobrota paroch, Ghemie paroch, Ioan Macelariu not. Dum. Șufana Nistor, Dum. Dobrota proganu, Nicolae Floș, Ilie Vonică, Iosif Ban, Nic. Sirbu, Nic. Fântână, G. Banescu, Bucur Marcu, Ioan Branga, Cos. Bozdog, Dtru Stănilă, I. Nădrag, Dumitru Munthiu v. not., Aron Georgescu, Dum. Șufană măsariu, Ioan Bozdog, Pavel Cutița Boerului, I Ghișă Ioan Hândoian, I. Dăncilă, D-na Vraciu, Ionan Șerb, Dtru Rodean, George Ghișă, Ilie Oprean, Aron George, Ioan Vlad, H. Nicoră, Il. Vornica, Aron Șerb și Nicolae Oprian câte 1 fl. Ioan Hândorian, Nic. Ban, Il. Dobrota, Dum. Mănuș, Ilie Moga, Cost. Mănuș, Ioan Branga, Al. Toma și Punkosty Rozsa câte 60 cr., Marie Bran 50 cr. I. Serb 30 cr., și un băiat 10 cr. Suma totală a înțrătelor a fost dar 69 fl. 10 cr. din care

detrăgându-se cheltuielile în suma 42 fl. 44 cr. a rezultat un venit curat de 26 fl. 66 cr. cari în usul bibliotecii scolare s'au și depus spre fructificare la societatea de împrumut și păstrare pe acții în Poiana.

Primescă pe această cale toți P. T. D. contribuienți — și în special bravul popor din Poiana, care în un număr atât de respectabil a arētat, că știe prețui scōla și cele ce se petrec în favorul ei — sincere mulțămite și recunoștință pentru jertfa adusă pe altariul scōlei. — Tot recunoștință și sincere mulțămiri și exprimă corpul învățătoreș din Poiana și D-nei El. Dobrota, D-șorei A. Stănilă și dlui Dumitru Munthiu v. not. cari au binevoit a primi la numita producțiune anumite părți (role) și mai mult au binevoit a le și reproduce cu un deosebit interes.

Poiana, 28 Februaru, 1893.

Pentru comitetul arangiator:

Emanuel Beșă,
director.

Loterie.

Mercuri, 29 Martiu, n. 1893.

Brünn: 20 14 54 63 89

[43] 1—3.

Anunț.

La biserica română ortodocșă a Sf Treimi din Brașov, preurbul Tocile, a devenit vacant un post de cântăreț. Cu acest post este împreunat un salariu fics de 200 fl. v. a și venitul din tacsele stolare cantonale. Cântărețul servește în schimb cu al doilea cântăreț tot a două săptămână, afară de Duminecă și sērbători, când servesc amēndoi cântăreții.

Doritorii de a ocupa acest post se se adreseze cătră subscrisul comitet parochial și se se prezenteze odată în biserică spre a-și arăta desteritatea în cântări.

Cei ce vor dovedi desteritatea de a instrui pe tinerimea în cântările corale vor fi preferiți.

Brașov în 14 Martiu, 1893.

Comitetul parochial al bisericii române ortodocșe a sf. Treimi din Brașov.

Vasile Sfetea. Ión Suciu,
paroch și președinte. notariu.

Mostre atrăgătoare pentru mușterii privați gratis și franco.

Caete cu mostre, cum nu s'au mai vēdūt până acum pentru **croitori** nefrancate. Eu nu dau **rabat** de 2¹/₂, sau 3¹/₂ fl. pe metru, nici **cadouri** croitorilor, cum face concurența, ci am **numai prețuri fiese netto** pe metru pentru ca fiecare mușteriu se cumpere **bun și efțin**. Poftiți a vi se presenta numai caetele mele cu mostre. Tot odată avertizez a Ve păzi de anunțuri ale concurenței pentru ieftinătate.

Stofe pentru îmbrăcăminte.

Peruvian și **Dosking** pentru onoratul **cler** stofe prescise pentru uniforme **funcționarilor c. r.** asemenea pentru **veterani, pompieri, gimnastici, livrē-uri**, postavuri pentru **biliarde și mese de joc, loden** obicnuit și impermeabil pentru **rocuri de vânătoare, stofe de spălat, pleduri de voiaj** dela fl. 4—14 etc.

Cine voiesce a cumpēra **postavuri efține, solide, trainice, din lână curată**, ēr nu **sdrențe** efține și nu prețuesc nici cāt cusutul croitorului, se se adrese la

Joh. Stikarofsky in Brünn (Manchesterul austriei).

Deposit permanent de postavuri peste 1¹/₂ milioane florini.

Pentru a putea apreția mărimea și eficacitatea stabilimentului, declar că firma mea întreține esportul cel mai mare de **postav din Europa fabricație de Kamgarn, mănunțisuri pentru croitorie și o mare legatorie de mustre**.

Spre a se convinge despre tōte acestea invit pe **On. public** a visita localurile spațioșe a stabilimentului de vēndare unde sunt ocupate 150 persoane.

Trimiterea numai cu Ramburse.

Correspondența în limba germană, boemă, magiară, polonă, italiană, franceză și englesă.

[23] 6—6

Apa amară (Bitterwasser) Victoria de Buda.

este după cum arată cifrele următoare

apa amară cea mai bogată și cu efect de pe continent

ea cuprinde 58.05 gr. părți constitutive stabile și cu efect în 1000 gr.; o cifră, la care n'a ajuns nici un alt izvor de apă amară.

Cumcă apa amară Victoria este cea mai abundentă în putere, între celelalte ape, rezultă d.n următoarea compunere de analize oficiōse:

Izvorul Victoria de Buda	In o mie grame	
	Suma tuturor părților constitutive fiese	Conținutul de Magnesia cu acid sulfuric (sare amară.)
Izvorul Victoria de Buda	58.05	32.38
" Rákócy	53.53	23.06
" Franz Josef	52.29	24.78
" Hunyady János	41.73	18.44
" Elisabet	26.29	8.04
" de apă amară de Püllnau	32.72	12.12
" Saldschützer	23.21	10.96

Apa Victoria se capētă în tōte băcăniile.

Proprietariu: **IGN. UNGARN Sohn**
Budapesta.

[36] 7—10

Sosirea și plecarea trenurilor dela Sibiu.

I. Trenurile sosesc la Sibiu.

Dela Copșa (Budapesta, Predeal):

La 4 ore 26 minute, dimineța, tren de persoane.
La 12 ore 50 minute, ziua, tren de persoane.
La 9 ore 23 minute, sara, tren micșt.

Dela Făgăraș:

La 7 ore 28 minute, dimineța, tren micșt.
La 8 ore 30 minute, sara, tren micșt.

II. Trenurile plēcă dela Sibiu.

La Copșa (Budapesta, Predeal):

La 7 ore 44 minute, dimineța, tren micșt.
La 4 ore 49 minute, ziua, tren de persoane.
La 10 ore 17 minute, sara, tren de persoane.

La Făgăraș:

La 4 ore 36 minute, dimineța, tren micșt.
La 1 oră 40 minute, ziua, tren micșt.